08/01/2023

Ευαγγελικό ανάγνωσμα Κυριακής μετά τα Φώτα

/ Ορθόδοξες Προβολές

Κυριακή Μετά τα Φώτα, Ευαγγελικό Ανάγνωσμα (Ματθ. δ΄ 12-17)

Πρωτότυπο Κείμενο

Τῷ καιρῷ εκείνω, ἀκούσας ὁ Ἰησοῦς ὅτι Ἰωάννης παρεδόθη, ἀνεχώρησεν εἰς τὴν Γαλιλαίαν, καὶ καταλιπὼν τὴν Ναζαρὲτ ἐλθὼν κατῴκησεν εἰς Καπερναοὺμ τὴν παραθαλασσίαν ἐν ὁρίοις Ζαβουλὼν καὶ Νεφθαλείμ, ἵνα πληρωθῇ τὸ ρηθὲν διὰ Ἡσαΐου τοῦ προφήτου λέγοντος· γῆ Ζαβουλὼν καὶ γῆ Νεφθαλείμ, ὁδὸν θαλάσσης, πέραν τοῦ Ἰορδάνου, Γαλιλαία τῶν ἐθνῶν, ὁ λαὸς ὁ καθήμενος ἐν σκότει εἶδε φῶς μέγα καὶ τοῖς καθημένοις ἐν χώρᾳ καὶ σκιᾷ θανάτου φῶς ἀνέτειλεν αὐτοῖς. Ἀπὸ τότε ἤρξατο ὁ Ἰησοῦς κηρύσσειν καὶ λέγειν· μετανοεῖτε· ἤγγικε γὰρ ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν.

Νεοελληνική Απόδοση

Εκείνο τον καιρό, όταν έμαθε ο Ιησούς πως συνέλαβαν τον Ιωάννη, έφυγε για τη Γαλιλαία. Εγκατέλειψε όμως τη Ναζαρέτ και πήγε κι έμεινε στην Καπερναούμ, πόλη που βρίσκεται στις όχθες της λίμνης, στην περιοχή των φυλών Ζαβουλών και Νεφθαλείμ. Έτσι πραγματοποιήθηκε η προφητεία του Ησαΐα που λέει: Η χώρα του Ζαβουλών και η χώρα του Νεφθαλείμ, εκεί που ο δρόμος πάει για τη θάλασσα και πέρα από τον Ιορδάνη, η Γαλιλαία που την κατοικούν ειδωλολάτρες, εκεί αυτοί που κατοικούνε στο σκοτάδι είδαν φως δυνατό. Και για όσους μένουν στη χώρα που τη σκιάζει ο θάνατος ανέτειλε ένα φως για χάρη τους. Από τότε άρχισε κι ο Ιησούς να κηρύττει και να λέει: «Μετανοείτε γιατί έφτασε η βασιλεία του Θεού».

Η μετάνοια, δρόμος σωτηρίας

«Μετανοείτε, ήγγικε γαρ η Βασιλεία των ουρανών»

Μετά τη Βάπτιση του Χριστού στον Ιορδάνη ποταμό αρχίζει η δημόσια δράση και το έργο του Θεανθρώπου. Συνδέεται ακριβώς με το κήρυγμά του, στη βάση του οποίου διακηρυσσόταν: «μετανοείτε, ήγγικε γαρ η Βασιλεία των ουρανών». Η μετάνοια δεν είναι σίγουρα μια απλή έξαρση συναισθημάτων, αλλά ουσιώδες στοιχείο της πνευματικής ζωής. Συνδέεται με την Χάρη του Θεού προς τον άνθρωπο. Πρόκειται για ένα ευλογημένο σύνδεσμο που αναδεικνύει τον άνθρωπο στις κορυφογραμμές της αιώνιας ζωής, ως «εικόνα του Θεού».

Ασφαλής δείκτης

«Μετανοείτε, ήγγικε γαρ η Βασιλεία των ουρανών», προέτρεπε ο Κύριος. Έφθασε η Βασιλεία των ουρανών και γι’ αυτό μετανοείτε. Ο άνθρωπος επιβάλλεται να μετανοήσει για να γίνει μέτοχος της Βασιλείας. Η Βασιλεία δεν είναι τίποτε άλλο παρά η κοινωνία με τον Χριστό και την άκτιστη χάρη του. Η άκτιστη χάρη του διαφυλάσσεται μέσα στην Εκκλησία και χορηγείται από το Πανάγιο Πνεύμα. Ποιό όμως είναι το βαθύτερο νόημα της μετάνοιας, η οποία ως τρόπος ζωής συνδέεται με τη Βασιλεία των ουρανών; Οι Πατέρες της Εκκλησίας τονίζουν ότι με την αμαρτία ο άνθρωπος απομακρύνεται από τη Ζωή, τον Χριστό. Σ’ αυτή την ολίσθηση επέρχεται έκπτωση από τη θεία Χάρη και στη συνέχεια η ζόφωση και η νέκρωση. Αυτό δείχνει ότι τελικά η αμαρτία δεν εξαντλείται σ’ ένα επιφανειακό ηθικιστικό περιεχόμενο, αλλά προσλαμβάνει μια βαθύτερη οντολογική διάσταση. Δεν είναι απλά μια αστοχία, που για την αποκατάστασή της επιβάλλεται μια στείρα τυπική συγγνώμη. Είναι μια κίνηση αποκοπής από την πηγή της ζωής, τον Θεό. Γι’ αυτό συνιστά μια βαθύτερη υπαρκτική κατάσταση. Απαιτείται, λοιπόν, ο άνθρωπος να βιώσει τη μετάνοια, η οποία τον ζωοποιεί και τον χαριτώνει. Είναι

χαρακτηρι-στική η αναφορά του Αγίου Γρηγορίου του Παλαμά ότι «ει μη ταύτην (την σωτηρίαν) διά της διηνεκούς μετανοίας επισπασόμεθα». Έτσι, η μετάνοια αποδεικνύεται ως ο ασφαλής δρόμος που οδηγεί στην Βασιλεία των ουρανών.

Καιρός της Χάριτος

Μπορεί, βέβαια, ο άνθρωπος μη έχοντας αίσθηση του μεγαλείου που προσφέρει η κοινωνία με τον Θεό, να αγνοεί την ωραιότητά της και να παραμένει έτσι βυθισμένος στο
ζοφερό σκοτάδι της αμαρτίας. Εκείνη που ενεργεί σ’ αυτή την περίπτωση και δίνει διέξοδο είναι η θεία Χάρη. Ρίχνει στις καρδιές τον σπόρο της αλήθειας και την αρδεύει για να αποδώσει πνευματικούς καρπούς. Τότε ο άνθρωπος είναι σε θέση να συναισθανθεί και την αμαρτωλότητά του και να μετανοήσει πραγματικά. Η πατερική σκέψη τονίζει στο σημείο αυτό ότι το πρώτο στάδιο της πνευματικής ανάβασης του ανθρώπου είναι η βίωση της μετάνοιας. Και όσο το πυρ της μετάνοιας κατακαίει την ψυχή, τόσο αυτή η φωτιά μετατρέπεται σε άκτιστο φως. Η μετάνοια επομένως δεν είναι ανθρώπινο κατασκεύασμα αλλά δώρο του Θεού προς τον άνθρωπο. Ο άγιος Μάξιμος ο Ομολογητής τονίζει ότι «σπέρμα γαρ θείον υπάρχει σαφώς η κατά Θεόν λύπην. Καρπόν ώριμον την των αιώνων αγαθών ευφροσύνη παρέχουσα». Ο άνθρωπος όταν βιώσει τον καιρό της Χάριτος, τότε ωριμάζει πνευματικά. Όταν, λοιπόν, φθάσει σε κοινωνία με τον Θεό, αισθάνεται ότι μέσα του κυριαρχεί η πλησμονή της Χάριτος και της αγάπης του Θεού. Σ’ αυτό το στάδιο φθάνοντας, δεν τηρεί τις εντολές του Θεού είτε από φόβο είτε από την προσδοκία της ανταμοιβής, αλλά από αγάπη προς τον Χριστό. Καταλαβαίνει κανείς από αυτό ότι η μετάνοια δεν μπορεί να προκύπτει ως μια τυπική εξομολόγηση που υφαίνεται μέσα και από κάποιες ψυχολογικές εξάρσεις και επιφανειακούς συναισθηματι-σμούς, αλλά είναι μια ολοκληρωτική στάση ζωής. Με αυτή την αλλαγή ο άνθρωπος βιώνει την εν Χριστώ ζωή. Αισθάνεται την εσωτερική πληρότητα ως φως που καταυγάζει όλη την ύπαρξή του.
Αγαπητοί αδελφοί, από το στάδιο της μετάνοιας σε μια πορεία προς τη θέωση, βάδισαν και όλες οι άγιες και ευλογημένες μορφές της Εκκλησίας μας, οι οποίες διά μέσου των αιώνων, κοσμούν το λαμπρό οικοδόμημά της. Αυτό το δρόμο ακολούθησε και οι οσιακές μορφές του Γεώργιου του Χοζεβίτη, της Δομνίκης και του Κύρου Κωνσταντινουπόλεως, των οποίων τη μνήμη τιμούμε σήμερα. Η άσκηση που διήγαγαν ήταν το επιστέγασμα ολόκληρης της ζωής τους που ήταν δοσμένη στην αγάπη του Χριστού. Αυτό το δρόμο καλείται να ακολουθήσει και ο κάθε χριστιανός γιατί είναι η μόνη πορεία που μπορεί να τον καταξιώσει ως χαριτωμένη εν Χριστώ ύπαρξη.